RUSKI INWALID

Nro. 264.

SOBOTA. 6 Listopada 1820 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Treść. Wiadomości Kraiowe: Królestwo Polskie. Wiadomości Zagraniczne: Niemcy.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

Królestwo Polskie.

Raport rady stanu
o dwuletnich czynnościach Rządu, czytany na drugiem posiedzeniu Izb połączonych dnia 14go Września r. b.
(Ciąg dalszy.)

Prokuratorya Jeneralna.

W epoce zeszłego Izb Seymowych posiedzenia Prokuratorya Jeneralna wchodząca zaledwo wówczas w rozpoczęcie poruczonego sobie dzieła, należeć koniecznie musiała do rzędu tych Władz, które owocu prac swoich okazać ieszcze nie były w możności.

Uchwalone na temże posiedzeniu prawa o normalnem rozgraniczeniu i o regulacyi hypotek, stosując się również do własności publicznych obronie Prokuratoryi powierzonych, zwiększyły znacznie iey czynności, a przeto, by nie narazić poczynaiącą Magistraturę na zawikłanie i zwłokę, maiątek kraiowy od strat ztąd wynikaiących zasłonić, pomimo systematu oszczędności za konieczny uznanego, a przez Waszą Cesarsko-Królewską Mość za prawidło postanowienia Rządowi wskazanego, znalazł się tenże Rząd w potrzebie dodania Prokuratoryi pomocy, ówczasową liczbę iey członków pięciu nowemi powiększaiąc.

Doświadczenie okazało, iż środek ten ani zbytecznym, ani nadaremnym nie był; znaczne są bowiem rezultata, które Prokuratorya uzyskała, większey nierównie wagi przedmioty dalszym iey staraniom i zabiegom zostawione.

Ogólna liczba interessów, którémi Prokuratorya Jeneralna w ciągu upłynionych lat trzech, to iest, 1817, 1818 i 1819 trudniła się wynosi naymniey 3913.

Przystępuiąc do wyszczególnienia takowych, oraz do ocenienia uzyskanych rezultatów i okazania ważności interessów z korzystnym lub niekorzystnym skutkiem ukończonych, a razem i tych, które ieszcze są w biegu, nadmienić tu przedewszystkiem wypada, że w interessach

prawnych kierunkowi Prokuratoryi powierzonych, pewna tylko część iest takich, w których by podobne ocenienie podciągnąć się dało pod ogólne rachuby; większa część interessów Prokuratoryią Jeneralną zaymuiących znayduie się takich, których rezultata lub wartość albo w cale nie mogą bydź przedstawionemi, albo też po zupełnem dopiero ukończeniu musiałyby z pomocą mieyscowych pomiarów lub rozrachowań zostać ocenione; albo wreszcie przez wielką rozmaitość przedmiotów sporu, nie dadzą się podciągnąć pod ogólne główne rubryki i wymagałyby rozlicznych szczegółowych wykazów.

Przechodząc iednak z kolei każdy rodzay zaymuiących Prokuratoryią interessów, następuiący z nich co do pieniężnych ilości okazuie się rezultat.

1. Z liczby 32 processów funduszu edukacyynego wygrano spraw - - - 7
Pozostaie ieszcze w biegu - - - 25
Wartość wygranych wynosi zł: Pol:. 53,610

2. Processów funduszu duchownego toczyło się - - - - - - - - 296
Z tych wygrano spraw - - - - 32
Ułatwiono bez oczekiwania wyroku 11
Przegrano - - - - - - - - - 6
Pozostaie w biegu - - - - - 247
Wartość wygranych wynosi zł: Pol:. 136,000
Wartość przegranych wynosi zł: Pol:. 6,036

3. Z liczby 221 processów tyczących się funduszu miast, gmin i t. d. wygrano spraw - - - - - 31
Ułatwiono bez oczekiwania wyroku 10
Przegrano - - - - - - - - - 6
Pozostało do rozsądzenia - - - 174
Wartość wygranych summ wynosi zł: Pol: 110,000
Wartość przegranych summ wynosi zł: Pol:. - - - - - - - - 9,687

4. Z processów dotyczących się funduszów Skarbowych - - - - 318
Wygrano spraw - - - - - - - 70
Załatwiono przez dobrowolną ugodę 21
Przegrano - - - - - - - - - 10
Pozostaie do załatwienia - - - 217
Wartość wygranych wynosi w kapitałach zł: Pol: 411,000 i rubli 66,712
zł Pol: 7,867

5. Ogół interessów po opinią Prokuratoryi Jeneralney nadsyłanych wynosi - - - - - - - - 510
Z tych załatwiono - - - - - 425
Pozostaie do załatwienia - - - 85
Wartość kapitałów względem których zasięgano porady lub bezpośredniey w działaniu pomocy Prokuratoryi, przechodzi co do pieniężnych tylko ilości summę zł: Pol: 3,780,000.

6. W liczbie 149 processów granicznych in petitorio wygrano spraw 3
Pozostaie do rozsądzenia - - - 146
Wartość zaś wygranych tego rodzaiu processów, bez poprzedniczego rozmiaru i oszacowania, iak się to wyżey rzekło, ustanowioną bydź nie może.

7. Z liczby processów in possessorio 156
Wygrano - - - - - - - - - 14
Załatwiono przez dobrowolną ugodę lub odstąpienie od processu - 5
Przegrano - - - - - - - - - 8
Pozostaie do rozsądzenia - - - 129
Wartość wygranych interessów tego rodzaiu również numerycznie wykazaną bydź nie może.

8. Z 112 pertraktacyi masa konkursowych i likwidacyynych, w których własność publiczna z tytułu swoich należności iest interessowaną, ukończono zupełnie - 11
Ogół summ przyznanych Instytutom wynosi zł: Pol: - - - - 328,000
W innych 20 massach, z których należytości nie tak prędko zrealizowane będą, przysądzono na rzecz własności publiczney przeszło zł: Pol: - - - - - - 100,000
W ośmiu iuż ukończonych massach dla niedostatku funduszów, przeszły Instytutowe należytości w sum: zł: Pol: - - - - - - 212,200
W trzech rozprawach z kuratorami mass Instytuta z pretensyią do należytości w summie zł: Pol:. 1,318 oddalonemi zostały.
Reszta tego rodzaiu interessów do ukończenia pozostaie.

9. Z liczby 43 pertraktacyy sprzedaży Sądowych ukończono - - 15
Pozostaie do załatwienia - - - 28
Ogólna summa należytości funduszowych zabezpieczona tym sposobem wynosi zł: Pol: - - - 94,000

10. Z liczby 229 spadków bezdziedzicznych, ukończono z korzyścią - 15

Odstąpiono późniey zgłaszającym się Sukcessorom lub dłużnikom 34
Pozostaie do załatwienia - - - 180
Rezultat przypadaiącey ztąd dla Skarbu korzyści, później dopiero będzie mógł bydź wykazanym

11. Z 86 pertraktacyy w sporach stępla kollateralnego, ułatwiła Prokuratoryia z korzyścią dla Skarbu 24
Pozostaie do załatwienia - - - 62
Wartość wygranych dla Skarbu sporów w summach zł: Pol: 19,698 i 718 Reńskich.

12. Z pomiędzy 116 sporów prawnych w zdarzeniach defraudacyynych:
Wygrano na rzecz Skarbu - - - 29
Załatwiono przez odstąpienie od processu - - - - - - - - - - 12
Przegrano sporów - - - - - 10
Pozostaie w biegu - - - - - - 65
Wartość pewney części wygranych sporów wynosi summę zł: Polskich - - - - - - - - - 16,400

13. Interessów processowych z massą Xięcia Dominika *Radziwiłła* toczy się w Wileńskiey Kommissyi 54. Wartość windykowanych tam przez Skarb należytości wynosi zł: Pol: - - - - - - - - - - 794,000
Windykowanych przez Instytuta złotych Polskich - - - - 1,093,000
Processa te oczekuią w swey kolei narozstrzygnienie.

14. Processów o summy Konwencyią Wiedeńską Skarbowi odstąpione kilkadziesiąt rozpoczęła Prokuratoryia Jeneralna, lecz bieg z ich z woli Rządu zatrzymanym został, skoro rozpoczęły się z dworem Berlińskim układy względem sum rzeczonych.

15. Interessa segregacyyne których liczba 623 a wartość w samych tylko kapitałach wynowi zł: Pol: 728,000 dopiero rozpoczęte zostały.

16. Przy regulacyi hypotek w Województwie Mazowieckiem zabezpieczyła Proknratoryia w roku zeszłym własność publiczną na 1022 nieruchomościach mieyskich summa zabezpieczonych tym sposobem funduszów wynosi co do kapitałów funduszówych summę zł. Pol: 634,000
Co do kaucyów summę zł: Pol: - 560,000.
Co do czynszów rocznie summę, z: P. 56,600.

Rezultat trzechletniego działania Prokuratoryi Jeneralney, zbieraiąc w ieden ogół, okazuie się, iż z pomiędzy pertraktacyynych i ściśleprocessowych interessów.

a. Z pomyślnym skutkiem przewiodła 183
b. Z niepomyslnym ukończyła skutkiem - - - - - - - - - - 34
c. Ułatwionych zostało w ciągu processu - - - - - - - - 80

Wygranych spraw wartość wynosi razem w summach zł: Pol. 1,278,708.
Przegranych summ ılość wynosi oprócz tych co przepadły w massach konkursowych dla niedostatku funduszu zł. Pol. - - - - 27,524

Do rezultatu takowego dodać należy wartość przedmiotów processowych niemogących bydź na teraz numerycznie okazanemi; tudzież ogół odbytych hypotecznych interessów; a nakoniec koszta zasądowe w trzech latach na rzecz skarbu w summie zł: Pol: 11,476 przysądzone.

Jlość pozostałych do załatwienia w Prokuratoryi Jeneralney (na teraz wiadomych interessów) wynosi 1422, a wartość tychże dochodzi w summach do zł: Pol: 13,067,860.

Oprócz tey w summach wartości druga przynaymniey takaż wartość okazuie się w nieruchomościach i innych prawach, które Skarbowi lub Instytutom zakwestyonowano, i które ieszcze pod sporem zostaną. Chodzi bowiem w tych wiszących processach przeszło o 60 wsi i folwarków, względem których własność publiczna iest zagrożoną; chodzi o rozmaite szołectwa i woytostwa; chodzi w dwóch sprawach przeszło o 12 kwadratowych mil puszczy, które prywatni od Skarbu windykuią; chodzi w sprawach granicznych i possessoryynych o za kwestyonowane naprzeciw publiczney własności przestrzenie ziemi, których ogół naymniey kilkanaście mil kwadratowych wyniesie; chodzi wreszcie o wiele zaprzeczonych dziesięciu, o prawa do wrębów lub propinacyi i t. d.

Summa oszczędzeń funduszu etatowego Prokuratoryi Jeneralney wynosi w ciągu roku zeszłego zł: Pol: — — 47,508 gr: 19.
Dodawszy do tego oszczędność z dwóch lat przeszłych w summie zł: Pol: — — 110,530 gr: 5.

Wyniesie ogół oszczędzeń i lat trzech summę zł. Pol: 158,038 gr: 24.

Oto iest do naykrótszey treści zebrany owoc trzechletniey pracy Prokuratoryi Jeneralney. Z wieruego tego rzeczy wystawienia przekonać się nayłaskawiey Wasza Cesasko-Królewska Mość raczysz, iak ważne są przedmioty straży Prokuratoryi Jeneralney poruczone. Od iey skutecznych działań, Skarb, edukacyia publiczna, duchowieństwo, i rozmaite Instytuta, całości i pewności funduszów swoich oczekuią; a przeciwnie na tém większeby narażone zostało straty, gdyby taż obrończa Magistratura pozbawioną była środków zaradczego działania. Mniema Rada Stanu, iż tém usprawiedliwia w oczach Waszey Cesarsko-Królewskiey Mości potrzebę i użyteczność uprzywileiowanego dla Prokuratoryi forum i dobrodzieystwa dylacyów, których dotąd za naywyższem Waszey Cesarsko-Królewskiey Mości pozwoleniem używała. Pragnąc atoli usunąć wszelki pozór do zarzutów, iakie słyszeć się dały z powodu tychże udzielonych łatwości, poważy się Rada Stanu przedstawić Waszey Cesarsko-Królewskiey Mości proiekt ograniczenia takowych, o ile posunięte iuż Prokuratoryi prace w przysposobieniu materyiałów do obrony, bez narażenia rzeczy publiczney na uszczerbek dozwolić tego mogą.

(*Dalszy ciąg potem.*)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

NIEMCY.

z *Wiednia*, 28 *Października*.

Cesarz JMść oddał należną sprawiedliwość pamięci znakomitego woiownika Xiążęcia *Schwarzenberga*, w następuiącém pismie do Xiążęcia *Bellegarde!*

„Kochany Feldmarszałka Xiąże *Bellegarde!*

„Półkownik Hrabia *Paar* przywiózł mi smutną wiadomość o śmierci Xiążęcia *Schwarzenberg*. Tracę w nim iednego z naywierniey-szych i naygorliwszych sług moich, oyczyzna iednego z naylepszych synów, a woysko doświadczonego dowodcę.“

„Donieś woysku o tey bolesney stracie i zaleć mu przyiąć trzechdniową żałobę z powodu śmierci dowodcy, który ie tak często do zwycięztwa prowadził.“

„W oznakę moiey wdzięczności za wszystkie usługi i wielkie iego czyny, równie iak dla zachęcenia wodzów austryiackiego woyska tak teraznieyszych iak i następuych, rozkazuię, wznieść mu pomnik marmurowy w kościele Ś. Karola lub w zamkowym, gdzie się tylko dogodnieysze znaydzie mieysce. Szpadę zeszłego Xiążęcia rozkazuię chować w zbroiowni wiedeńskiey. Pułk ułanów którego był dowodcą będzie nosił zawsze iego imie.“

„Xiężney wdowie iego przeznaczam rocznie po 12,000 złotych, o czém sam iey doniosę przez pismo ubolewaiące nad iey i moią stratą.“

Dan w Tropawie 1820 roku października 24 dnia.

(Podpisano) *Franciszek.*

Od Granic Austryiackich, 24 *Października*.

O Ali Baszy Janiny otrzymano tu przez Wenecyią następniące wiadomości: Woyska tureckie które miały wziąść Benat szturmem, z znaczną stratą odparte zostały. *Ali Basza* ciągle zostaiący w twierdzy Tepelinie, utrzymuie się iescze. Nowy namiestnik Janiny, zmusił prawie wszystkich mieszkańców do opuszczenia domów, a to celem dostarczenia wygodnych kwater dla woysk swoich. *Ali* z twierdzy swoiey wielkiego daie ognia. Janina mocno ucierpiała tak od tey ustawiczney kanonady, iak równie i od tego, iż *Ali* cofaiąc się do twierdzy, rozkazał pozapalać zamki swoie; ogień niezmiernie się był wzmógł i zniszczył prawie całe miasto. Powszechnie rozumieią, że *Ali* prędzey sobie odbierze życie, aniżeli się podda. Lecz gdyby się mu udało utrzymać do listopada, wtenczas można go uważać, za wyratowanego; bo woyska tureckie zawsze na zimę powracaią do zwyczaynych swych siedlisk. Słychać, że *Ali* ma wielki dostatek żywności. Przed zdaniem się Prewezy, wielki w tém mieście panował nieład, a Chrześciianie europeyscy w wielkiem byli niebespieczeństwie, mianowicie gdy konsul angielski wyiechał iuż był ztamtąd. Co chwila nietylko własność, lecz i życie miało bydź im wydarte. Ocaleni iednak zostali przytomnością umysłu i odwagą konsula austryiackiego *Inchiostri*, który obstawał za nimi nietylko przed *Ali* Baszą, lecz i przed zwierzchnością turecką przy zdaniu miasta.

w PETERSBURGU.

w drukarni woienney Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MŚCI.